

PARAPSYKOLOGI

forskning och nyheter

Sällskapet för Parapsykologisk Forskning, SPF

Nr 72 • Maj 2014

6 maj

Professor **Erlendur Haraldsson**
håller föredrag om

The question of survival arguments pro and contra and the evidence in their favour

Professor Erlendur Haraldsson, vid universitetet i Reykjavik, Island, har under åren studerat många grenar av överlevnadsforskning, apparitions, reinkarnation mm, och redogör denna kväll för argument för och emot.

Dag: **tisdag 6 maj 2014 kl 19.00**
Avgift: 150 kr, 100 kr för medlemmar. .
Lokal: Sal 6, Valhallavägen 148, 1 tr ner
 (Östermalms föreningsråd).
 Kaffe finns att köpa i en paus.

Föredraget stöds av John Björkhems Minnesfond.

17 september

Börje Peratt, ordförande i föreningen
Humanism och Kunskap rapporterar från

årets stora **medvetandekonferens** och om
sitt bidrag **Om Medvetandets Uppkomst**.

Börje Peratt besökte i april månad den stora konferensen **Toward a Science on consciousness**, med de stora forskarna idag om vad medvetandet är, med forskare såsom Sir Roger Penrose, Julia Mossbridge och Christof Koch.

Han rapporterar från denna konferens och om sitt poster-bidrag **Om Medvetandets Uppkomst**, som har sin utgångspunkt i 20 års empirisk forskning.

Dag: **prel. onsdag 17 september 2014 kl 19.00**
Avgift: 100 kr, 50 kr för medlemmar.
Lokal: Sal 6, Valhallavägen 148, 1 tr ner
 (Östermalms föreningsråd).
 Kaffe finns att köpa i en paus.

UR INNEHÅLLET

Tvillingar sökes till forskning om tvillingtelepati	2
Försök att bortförklara poltergeist	3
Nya böcker, om teleportation, och om Sheldrakes bok <i>Science Delusion</i>	4
Eben Alexanders NDU-bok på svenska	4
Vad gör parapsykologi om 25 år? – Om ett specialnummer av <i>Journal of Parapsychology</i>	6
Kan människan känna av händelser i förväg?.....	7

ORDFÖRANDE HAR ORDET

Rapport från årsmötet

Årsmötet genomfördes planenligt. Det blev omval på flertalet poster i styrelsen och ansvarsfrihet beviljades. Ett förslag framlades att nydeponerade böcker till biblioteket borde omnämnas, samt att den nya gruppen som bildades för att utföra enklare experiment bör nämnas. Båda förslagen godkändes av årsmötet, och ska nu i sin slutbehandling godkännas av styrelsen. De som vill ta del av den absolut sista gällande årsberättelsen för SPF, kan mejla redaktionen och få den per mejl. Annars planeras årsberättelsen att finnas tillgänglig på vår hemsida.

Årsmötet valde att ha kvar oförändrad årsavgift för 2014, nämligen 300 kr för ordinarie medlemmar och 200 kr för pensionärer och studerande. Med tanke på att avgiften är den främsta inkomstkällan för SPF kan det vara värt att påminna att och göra tydligt **vad man får för medlemsavgiften**: 1) Nyhetsbrevet, 2) rabatt på föredrag, 3) rabatt på filmer på nätet (våra tidigare föredrag, och observera att det nu kommer fler med den nya filmkameran vi köpt in, samt 4) är med och stödjer verksamheten.

Fortsätt gärna ditt medlemskap

För er som vill fortsätta stödja oss: om ni inte redan förnyat medlemskapet för 2014 hoppas vi att ni gör det nu. Som framgick av vår ekonomiska berättelse för 2013 gick vi plus bl a tack vare att så många medlemmar valde att fortsätta sitt medlemskap. Ta bifogade inbetalningskort som påminnelse att betala om ni inte redan gjort det. Har du synpunkter på och önskemål om verksamheten men inte har möjlighet att komma på föredrag

eller årsmöte – många av er bor ju utanför Storstockholm, så är jag mycket lyhörd och intresserad av att ta del av era synpunkter (goran.brusewitz@bredband.net, adress, se redaktionsrutan på sista sidan). Belopp större än årsavgiften är självklart välkomna och uppfattas som gåvor. Vårt plusgirokonto är 35 17 57-0. Ange ditt namn i meddelandefältet.

Observera att även om vi nu har kassör i SPF ett år till, så vill nuvarande kassör gärna avgå, **så vi efterlyser en ny kassör** till nästa års årsmöte, se 'annons' i separat ruta i detta nyhetsbrev.

Sista föredraget under våren

Vårens sista föredrag blir tisdagen **den 6 maj** med **Erlendur Haraldsson**, professor i psykologi vid universitetet i Reykjavik. Han håller föredrag om **The question of survival, arguments pro and contra and the evidence in their favour**. Han har under åren studerat många grenar av överlevnadsforskning, apparitions, reinkarnation mm, och redogör denna kväll för argument för och emot. En klart intressant kväll alltså.

Höstens första föredrag

Höstens första föredrag blir med **Börje Peratt**, som, preliminärt **onsdagen den 17 september** rapporterar från årets medvetandekonferens *Toward a Science on consciousness* och då också berör sitt eget bidrag *Om Medvetandets Uppkomst*, som blir en poster på konferensen.

Mer om konferensen kan ni se i separat ruta.

Den **8 oktober** planerar vi sedan ett föredrag med **Jan Dalkvist**. Övriga datum är preliminärt 29 oktober, 19 november och 3 december.

I detta nyhetsbrev

Detta nummer består av flera mindre inslag. Nemo C Mörck bidrar med några notiser, bl a om nya böcker, och Andreas Lantz med några, bl a kring frågan vad parapsykologi gör

om 25 år. Jag kommenterar den nya boken av Sheldrake och den svenska översättningen av Eben Alexanders bok. Vi publicerar också en insändare vi/Andreas fått på hans fråga i ett tidigare nyhetsbrev. Kanske kan den inspirera till fler nya inlägg.

Forskningsprojektet Tvillingtelepati fortsätter – svenska tvillingar sökes

Efter att enkäter från närmare 300 tvillingar i England har analyserats och rapport är på gång att publiceras, fortsätter jag och vill göra samma enkätundersökning i Sverige. Annons publicerades i **Dagens Nyheter** den 28 februari. Den följdes upp av en pressrelease till lokala tidningar över hela Sverige och sedan också till ett antal veckotidningar.

Känner du till någon lokaltidning som borde få denna pressinformation, och kanske också något intresserad journalist, så meddela mig, så skickar jag det. Och **känner du några tvillingar** (många av er medlemmar gör nog det, ta då kontakt med dem å mina vägnar och be dem kontakta mig så kan de delta i enkätundersökningen) som har haft märkliga upplevelser, meddela mig deras namn & adress/e-post, eller be dem kontakta mig.

Första steget är att få så många tvillingar som möjligt att fylla i enkäten. Steget efter är att, om det finns tvillingar med märkliga och starka upplevelser som påminner om telepati, så hoppas vi på att också kunna göra experiment med telepati med några av dem. Allt kommer då att ingå i min forskning som forskarstuderande vid Greenwich University i London.

Pressreleasen finns att se via hemsidan, liksom analysen av de engelska enkäterna, som *Journal of the Society for Psychical Research* ska publicera endera veckan.

/Göran Brusewitz,
goran.brusewitz@parapsykologi.se

Medvetande-konferensen i Tucson, Arizona i april 2014

Toward a science on consciousness ordnas i år den 21-26 april i Tucson, Arizona. Med stöd av John Björkhems Minnesfond medverkar Börje Peratt (om sin forskning *Om Medvetandets Uppkomst*). Andra svenskar med poster blir bl a Jan Pilotti (*Conscious Spacetime. A Possible Connection Between Phenomenal Properties and Six-Dimensional Spacetime*), Kersti Wistrand (*Transpersonal Experiences Among Women During Childbirths - After Effects and Spiritual Midwives*) och Ingrid Fredriksson (*Does Consciousness and Electrons Exist in Water - A Necessity for All Forms of Life*, samt från filosofiska institutionen i Göteborg, Ida Hallgren med *Conscious, Unconscious and Self-Conscious Aspects of the Character Traits Conscience, Compassion and Conscientiousness*).

Bland övriga medverkande kan noteras några av de sk keynote speakers, namn jag känner igen från *Journal of Consciousness Studies* :

David Chalmers (The hard problem of consciousness: 342 years on),

Daniel Dennett (Does time fly when you're having philosophical fun?)

Sir Roger Penrose (Consciousness and the laws of physics)

John Searle (The problem of consciousness after twenty years)

Deepak Chopra (The 'combination problem' in Scientific and Eastern spiritual approaches to consciousness)

Bernard Baars (Global Workspace Dynamics)

Julia Mossbridge (Predictive Anticipatory Activity)

Christof Koch (the Integrated Information Theory of Consciousness: Here, there but not everywhere)

Max Tegmark (Consciousness as a state of matter)

Stuart Hameroff (Quantum vibrations in microtubules – 'Orch Or' – 20 years on)

Sam Parnia (Awareness during resuscitation – a prospective case study)

Susan Blackmore (Dying all the time)

Program mm finns på

www.consciousness.arizona.edu/.

Nya böcker

Nemo C. Mörck

Uri Geller var föremål för en något märklig BBC dokumentär, *The Secret Life of Uri Geller*, förra året och samma år utkom även en bok med samma titel. Boken är skriven av journalisten Jonathan Margolis som tidigare skrivit flera böcker, bland dem *Uri Geller. Magician or Mystic* som utkom 1998 och av många anses vara den bästa biografin om honom.

Förra året kom också Craig Weilers *Psi Wars: TED, Wikipedia and the Battle for the Internet* som förstås handlar om kontroversen som följde Rupert Sheldrakes TEDx-tal, den senare kontroversen om konferensen *Brother, Can You Spare a Paradigm?* och skeptikernas aktivitet på Wikipedia. Weiler är ett medium som har följt utvecklingen och intresserat sig för parapsykologi under många år. Han har en egen blogg; <http://weilerspiblog.wordpress.com/> där han ger sin syn på både kontroverser och forskning. Jag har läst hans bok och tyckte att den var intressant, men tyvärr tyckte att den verkade vara hastigt skriven med alltför många långa citat ifrån hans egen blogg.

I förbigående kan här också nämnas att professor Jerry Coyne, som var involverad i en av de kontroverser som Weiler behandlar i november 2013, skrev en ilsken artikel med titeln *Pseudoscientist Rupert Sheldrake is not being Persecuted, and is not like Galileo* som senare kom att publiceras av New Republic och finns fritt tillgänglig på Internet.

Detta året har det också utkommit nya böcker av intresse. *Talking With the Spirits: Ethnographies from Between the Worlds* är en intressant antologi om mediumskaip i olika kulturer. Det bör kanske sägas att antologin handlar om antropologi och psykologi snarare än parapsykologi. Bland annat behandlas mediumskaip i Afrika, Brasilien, Cuba, Taiwan och USA. Redaktörer för antologin är Jack Hunter som doktorerat i an-

Skeptiker försöker bortförklara Enfield poltergeist-fallet

Nemo C. Mörck

Journalisten och författaren Guy Lyon Playfair har skrivit en bok, *This House is Haunted* (3:e utgåvan kom 2011) om det kända poltergeist-fallet i Enfield som pågick åren 1977-1978 och som han själv var med och undersökte. I boken skriver han vad alla som intresserat sig för poltergeist-fall nog insett – skildringar av poltergeist-fall är svåra att acceptera just därför att händelserna verkar så bisarra och häpnadsväckande. Man kan därför ha viss förståelse för att skeptikerna gärna i likhet med Jesper Jerkert (i uppslagsverket *Från Ad Hoc till Önsketänkade*) försöker avfärda fallen som blott resultat av

rent bedrägeri eller ägnar sig åt diverse mer eller mindre ansträngda förklaringsförsök.

Playfair uppmärksammade nyligen två skeptikers försök att år 2012 avfärda Enfield-fallet, Joe Nickells och Deborah Hydes – båda undvek att beakta både vittnesmål och de många indicier som indikerade att för oss fortfarande oförklarade krafter varit involverade. Faktum är att deras försök framstår som desperata och något komiska. Playfairs kommentarer går att läsa här:

<http://whitecrowbooks.com/guylyon-playfair/>

Notiser

Andreas Lantz

Forteanarna:

Teleportation och försvinnande

ur "The World Atlas of mysteries"
av Francis Hitching.

Ett intressant kapitel om ett fenomen som är vanligare än man tror. Kapitlet börjar med en kronologisk lista över kända fall av teleportation och försvinnande under historiens lopp från medeltiden och framåt. Den mest kända personen som stod omnämnd torde nog vara Agatha Christie som försvann spårlöst flera dagar 1926. När hon hittades hade hon ingen aning om var hon varit.

Bilokalitet är ett fenomen som också diskuteras i kapitlet. Det har skett många fall under historiens lopp där kända personer tycks befinna sig på två ställen samtidigt och då har det inte varit frågan om dubbelgångare.

Man kan ju självklart ifrågasätta detta fenomen även om det finns många vittnen. Det finns många faktorer som gör att många vittnen på olika platser kan bli lurade.

Göran Brusewitz

Ny bok av Rupert Sheldrake:

The Science Delusion Freeing the Spirit of Enquiry.

I USA heter den *Science Set Free: 10 Paths to New Discovery*, förord av Deepak Chopra.

Rupert Sheldrake är kanske den för allmänheten mest kände experimentelle parapsykologen och psiförespråkaren i Europa idag. Han har

ifrågasatt 10 sanningar, "dogmata" som närmast tas för givet bland mainstream-forskare i västvärlden i dagsläget. Dessa dogmata utgör den grundläggande frågeställningen i hans bok *Science Set Free*, som den heter i USA. Sheldrake presenterar boken själv (ursprungligen planerat som ett TED talk).

Återfinns på www.youtube.com genom att där söka på "Rupert Sheldrake - The Science Delusion BANNED TED TALK".

Hans egen hemsida:
<http://www.sheldrake.org>
Sheldrake är en mycket publik känd person, hans ideer är omdiskuterade – och långt ifrån alla håller med, vilket går att läsa på t ex:
http://en.wikipedia.org/wiki/Rupert_Sheldrake.

Hos www.amazon.co.uk finner man följande sammanfattning av boken (till svenska av GB):
"Freeing the Spirit of Enquiry
The science delusion är tron att vetenskapen redan förstår verklighetens natur. De fundamentala frågorna är besvarade, och lämnar bara detaljerna obesvarade. I denna bok (publicerad i USA som *Science Set Free*), visar Dr Rupert Sheldrake, en av världens mest uppfinningsrika forskare, att vetenskapen 'sammandras' av antaganden som har hårdnat och blivit dogmata. Den 'vetenskapliga världsbilden' har blivit ett tros-system. All verklighet är materiell eller fysisk. Världen är en maskin, som utgörs av död materia. Naturen är utan syfte, utan mening. Medvetande är inget annat än den fysiska aktiviteten i hjärnan. Fri vilja är en illusion. Gud existerar bara som en idé i människans sinne, fångad inom våra hjärnor.

Sheldrake undersöker dessa dogma vetenskapligt, och visar övertygande att vetenskap skulle vara bättre utan dem, friare, mer intressant och roligare.

I *The God Delusion* använde Richard Dawkins vetenskapen att krossa Gud, men här visar Rupert Sheldrake att Dawkins' förståelse av vad vetenskap kan göra, är gammaldags och i sig en illusion eller villfarelse. 'Rupert Sheldrake does science,

humanity and the world at large a considerable favour.'

10 dogmata i modern vetenskap

1) Naturen är mekanisk. 2) Materia har inget medvetande. 3) Naturen lagar förändras aldrig. 4) Den totala mängden materia och energi är alltid den samma. 5) Naturen har inget syfte. 6) Biologisk ärftlighet är materiell. 7) Minnen är sparade som materiella spår. 8) Sinnet, the mind är i hjärnan. 9) Telepati och andra psykiska fenomen är illusoriska. 10) Mekanistisk medicin är det enda som fungerar.

Göran Brusewitz

Till himlen och tillbaka

En neurokirurgs nära-döden-upplevelse

Eben Alexanders bok nu på svenska.

Eben Alexanders bok *Proof of Heaven* kom nu i januari ut på svenska, på Forums bokförlag och med titeln *Till himlen och tillbaka*. En neurokirurgs nära-döden-upplevelse. Jag kompletterar tidigare recension med några egna kommentarer.

Att Alexander är just en neurokirurg gör att boken skiljer sig från mängden av berättelser. Som läkare har han en särskild utbildning, kunskap och referensram som gör att berättelsen blir mer uppmärksam.

Vi har uppmärksammat boken tidigare – för ett år sedan, i januari 2013 hade vi en recension av Göran Grip, läkare, författare och översättare som ju brukar översätta nära-döden-böcker, dock inte denna. Han kunde då konstatera att det inte finns några direkta nyheter i hans berättelse, inga nya invändningar från kriti- ▶

ker, ”bara de gamla vanliga argumenten, grundade på okunnighet om NDU-fakta och på religiös eller vetenskaplig tro på hur de verkligen förhåller sig”.

Som i så många fall var Eben Alexander mycket skeptisk till dessa upplevelser och var helt övertygad om att de bara var ett spratt som hjärnan spelar oss när den utsätts för extrem stress, något som påpekas i baksidestexten. Men efter sin upplevelse i en sju dagar lång koma ändrade han uppfattning.

Alternativa förklaringar?

Det som jag särskilt granskar är om det i boken finns en genomgång av alternativa förklaringar till upplevelsen, och i vad mån han kan tänka sig att de kan förklara upplevelsen (något Pim van Lommel ägnade mycket utrymme i sin bok *Endless consciousness*, som tyvärr aldrig blev översatt till svenska, trots att den var bestseller. Och jag minns att professor Martin Johnson på sin tid, när han medverkade i *Fråga Lund* i tv, fick ägna mycket tid åt att förklara hur han såg på olika alternativa hypoteser, att han över huvud taget var medveten om dem, allt för att visa att han var kritisk och skulle bedömas som seriös). Har författaren bemödat sig om att redovisa några sådana? Ja, det har han.

Dels har han Bilaga A, med ett utlåtande av doktor Scott Wade, som var den som undersökte Alexander när han kom in på sjukhuset i november 2008 och kom fram till diagnosen gramnegativ hjärnhinneinflammation, med ett dödstal på 90 %. Han förblev medvetlös i sex dagar. Sedan vaknade han till och var återställd.

I Bilaga B redovisar han sedan ”Neurovetenskapliga hypoteser jag övervägt som förklaringar till min upplevelse.”, en genomgång han kom fram till i diskussioner med andra neurokirurger och forskare. Och trots att man måste ha läkarkunskaper, och kanske speciella sådana vill jag redovisa dem här, så den intresserade vet ungefär vilka hypoteser Eben Alexander har övervägt.

Alt 1. Ett primitivt hjärnstamsprogram syftande till att lindra smärtan och lidandet i väntan på döden, ett ’evolutionärt’ argument, som en kvarleva av somliga däggdjurs skendödstaktiker i farliga lägen.

Alt 2. Förvrängd hågkomst av minnen från djupare delar av det limbiska systemet, exempelvis amygdalakärnan, som är tillräckligt skyddade för att inte påverkas av hjärnhinneinflammation som huvudsakligen berör hjärnans yta.

Alt 3. Endogen glutamatblockad med excitotoxicitet, som får en effekt liknande den som narkosmedlet ketamin har. Det leder till hallucinatoriska tillstånd som var både kaotiska och otrevliga, och som inte hade någon likhet överhuvudtaget med vad jag var med om i koma, påpekar Eben.

Alt 4. Utsöndring av DMT (N,N-dimetyltryptamin) från tallkörteln eller annorstädes i hjärnan. DMT är en naturligt förekommande serotoninantagonist som orsakar hallucinationer och drömliknande tillstånd. – En ultraverklig upplevelse som den jag hade skulle förutsätta relativt intakt förmåga till ljud- och synperception för att en så rik audiovisuell upplevelse som jag hade i koma skulle kunna genereras. Men medvetlösheten, orsakad av hjärnhinneinflammationen, hade skadat neocortex. Och just där skulle DMT ha haft sin påverkan på mina visuella och auditiva upplevelser. När cortex var nedstängd, hade DMT ingenstans att verka. DMT-hypotesen faller på upplevelsens ultraverkliga karaktär, och på avsaknaden av hjärnbark att påverka.

Alt 5. Isolerat bibehållande av vissa områden i hjärnbarken skulle ha kunnat förklara min upplevelse till en del, men skulle ha varit väldigt osannolikt mot bakgrund av hur allvarlig hjärnhinneinflammationen var och att den inte lät sig behandlas på en hel vecka.

Alt 6. Hur kunde upplevelsen vara så ’ultraverklig’? Var det möjligt att det som främst hade påverkats var de inhibitoriska neuronerna, och att det därmed hade skapats en möjlighet för ovanligt höga aktivitetsnivåer bland de excitoriska neuronerna?

Efter ett långt resonemang avslutar han hypotesen med ”Hjärnhinneinflammationen över hjärnans yta slår i praktiken mot hela hjärnbarken, på grund av dess arkitektur. Det är inte nödvändigt att förstöra på djupet för att åstadkomma en total störning av hjärnans funktion. Mot bakgrund av att min hjärna utsattes för ett sådant angrepp under en vecka och att infektionen var av det allvarligare slaget, är det osannolikt att ens de djupare lagren av neocortex fortfarande fungerade.

Alt 7. Kan djupare hjärnstrukturer (”subkortikala regioner”) som thalamus, basala ganglier och hjärnstammen ha bidragit till att skapa mina superverkliga upplevelser? Nej, dessa strukturer kunde inte ha denna kapacitet.

Alt 8. Ett ”omstartsfenomen” – ett slumpartat hopkok av bisarra, osammanhängande minnen på grund av gamla minnen i den skadade hjärnbarken. Med tanke på hur intrikata och detaljerade mina minnesbilder är, framstår detta som högst osannolikt.

Slutligen, alternativ 9. En ovanlig form av minnesproduktion genom en visuell väg genom mellanhjärnan, vanligt förekommande bland fåglar men endast i enstaka fall möjlig att observera hos människan. Detta förklarar, avslutar Eben Alexander, varken hur det jag bevittnade kunde vara så verkligt eller hur det jag såg kunde vara så sammanflätat med det jag hörde.

Ingen av dessa hypoteser kan dock förklara minnenas robusta, interaktiva karaktär konstaterar Eben Alexander. Nu kan man undra vad Dan Larhammar och andra skeptiker

Forts nästa sida ►

Till himlen och tillbaka forts från sid 5 i *Vetenskap och Folkbildning* (lik-som Christer Sturmark i Humanisterna) ska komma med för alternativ förklaring för att slippa konfronteras med att NDU-alternativet måste kvarstå....

När nu boken kom ut på svenska har vi också diskuterat att försöka få honom för föredrag till Sverige, inkl bokmässan i Göteborg. Hans bokagent i New York meddelade att han för ett år sedan var på bokturné i flera länder i Norden, och för att det ska löna sig skulle han behöva besöka 4-5 städer. Denna gång lyckades vi inte ordna så många platser. Kanske kan det bli aktuellt senare.

Andreas Lantz

Specialnummer av Journal of Parapsychology ställer frågan:

Vad gör parapsykologi om 25 år?

Decemhernumret 2012 av *Journal of Parapsychology*, Vol. 76. firar 75-års-jubileum för denna tidning på temat Where will Parapsychology be in 25 years?

Detta nummer av *Journal of Parapsychology* är tveklöst något av det mest intressanta jag har läst inom parapsykologin. Man har valt att fråga de flesta av de mest framstående forskarna om hur de tror parapsykologin kommer att se ut 2037 i en kort artikel. Jag kommer inte att gå in mer ingående på vad forskarna tycker i detta utskick utan att uttrycka mig i mer generella drag och koncentrera mig på att kommentera själv. De flesta av forskarna som skriver i "framtdsnumret" är baserade i US och UK (Storbritannien) men även ett flertal, för mig, nya namn från Latinamerika och Italien skriver en del. Tyvärr finns ingen representant från den delen av världen där flest människor bor nämligen Asien. Man slås efter en hastig genomblick av att forskarna fortfarande är så oense om i vilken riktning man bör gå och hur parapsykologin kommer att se ut i framtiden. Enbart 5 av 32 nämner att forskningsanslagen är för små och att mer pengar behövs. Vad som är ännu märkligare är att så få nämner att vi behöver bättre försökspersoner och att man behöver fokusera på exceptionellt högpresterande försökspersoner. Enbart Stephen Braude och i viss mån Cardena antyder detta. Det borde väl vara ganska rimligt att tro att det någonstans i

världen finns försökspersoner som presterar betydligt bättre än de som hittills testats mer ingående? De man testat hittills har ju inte kunnat prestera tillräckligt robust.

Man märker även generellt sett att de brittiska parapsykologerna som Chris Roe och David Luke är hoppfulla när det gäller parapsykologins möjligheter att på allvar bli integrerat i universitetspsykologin. Man kan onekligen ifrågasätta om detta är möjligt med den begränsade budget som finns i UK i dagsläget. Regionen hyser ju även så pass få invånare att de är osannolikt att de största psi-stjärnorna finns där. Borde det inte vara rimligare att tro att genombrottet kommer att ske i en region med mycket folk, stark tillväxt och mycket pengar och framför allt inget "ont blod" kopplat till psiforskning? Ostasien är väl den bästa regionen i detta avseendet. Stephan Schwartz är den ende som antyder att Ostasien troligen kommer att vara ett centrum för medvetandeforskning och dylikt i framtiden.

Det vore ju rimligt att tänka sig att ett genombrott kommer att ske i ett land där regeringen kan beordra att vilken person som helst i landet för sin psiförmåga testad. I ett land av Kinas storlek borde ju rimligen flera av de bästa psi-stjärnorna i världen finnas? Att genombrottet troligen kommer att ske i ett land där folk är helt samarbetsvilliga och inte ifrågasätter psiforskning känns rätt logiskt. Ett tänkbart scenario i dessa sammanhang är faktiskt att ett lokalt genombrott för tillämpad psiforskning eller dyl kommer att ske i Ostasien men eftersom dessa länder vet att västvärlden förlöjligar psi så hemlighåller man sina projekt och resultat. Detta för att inte äventyra affärsrelationer och dylikt. Det sista ett land vill är att bli förlöjligt på ett sätt som leder till isolering i affärssammanhang och dyl.

Detta kan verka långsökt men man skall inte underskatta Ostasiens förmåga att köra sitt eget race och hemlighålla alla detaljer för västvärlden.

Ett annat fenomen som man slås av att inte fler tagit upp är misstro mot forskningen. Jag tror att de flesta i min generation har märkt att vi går mot en era av misstro. Även inom SPF tror jag folk har börjat märka att t.ex. VOF verkar vara en förening där man misstror vissa fenomen tills bevisen är hatdoffing, vilket de sällan blir. Framför allt måste det ofta satsas rejält med pengar för att de empiriska bevisen skall infinna sig. Det verkar även logiskt att man inom Parapsychological association bör sätta mer press på med-

lemmarna och inte vara rädd för att utelutna de som inte uppfyller högt ställda krav. Samma sak gäller även tidskrifterna, man bör ställa högre krav än idag.

Denna typ av misstro kommer troligen att märkas på ett helt annat sätt inom en snar framtid och det är inte osannolikt att UK är det land där psiforskarna kommer att kritiseras mest. Har man massor med grundkurser i ett ämne som inte får resultat värt namnet då kommer kritikerna att slå till i massmedia. Tycker även att forskarna i UK bör vara betydligt mer selektiva med vilka de väljer som doktorander dessutom. Det känns onekligen som att man satsat på kvantitet snarare än kvalitet inom detta område.

Mycket få om ens någon forskare är immun för kritik om man sysslar med parapsykologi i västvärlden idag. Märkligt att ingen nämner risken att forskarna fuskanklagas av den enkla anledningen att de får bra resultat inom psiforskning. Det kan ha publicerat metodologiskt perfekta experiment som är perfekt utvärderade men de blir likväl ifrågasatta.

Fuskskandaler som Soal och Levy-skandalen tas sällan upp idag inte heller Randi's Project Alpha tas upp speciellt ofta vilket man tycker är lite märkligt. Dessa skandaler får ju onekligen ses som en läxa för parapsykologerna.

För att sammanfatta detta nummer av JP, får man säga att det är förbluffande att folk fortfarande är så oense och fokuserade på sitt eget territorium. Som parapsykolog bör man ha kunskaper som sträcker sig långt utanför traditionell universitetsbaserad socialpsykologi annars kan man nog inte räkna med att bli någon pionjär. Likaså bör man ha en flexibilitet och vilja att resa och flytta var som helst i hela världen för att studera den lokala forskningen och framför allt testa de psi-stjärnor som eventuellt finns där.

Julie Beischel är ett nytt namn för mig. Hon har nog den sundaste synen på psiforskningen av de 32 författarna i mitt tycke. Hon förklarar på ett tydligt sätt problemet med vår minst sagt begränsade inblick i hur psi fungerar och när det är aktivt och på vilket sätt.

Kassör sökes!

Vi upprepar en tidigare "annons" om att vi söker ny kassör till SPF. Kan du tänka dig att till nästa år bli kassör, eller känner du någon som är tänkbar, kontakta redaktionen, goran.brusewitz@parapsykologi.se

Kan människan med sin kropp reagera på något innan det inträffat?

Göran Brusewitz

Vetenskapen idag anser att vi i vår kropp inte kan reagera på något innan det inträffat. Detta anses av vetenskapen idag vara helt omöjligt. Men forskning där man läser av kroppens reaktioner upptäckte för några år sedan en märklig avvikelser. Några sekunder innan försökspersonen exponerades för ett stimuli reagerade kroppen. Forskarna blev förstås mycket förbryllade och gjorde om försöket. Effekten kvarstod, och andra laboratorier har upprepat försöken, och i vissa fall, inte alla, fått samma resultat.

Effekten kallas *presentiment*. Många forskare skulle säkert avfärda denna effekt som omöjlig och bara strunta i att följa upp den. Ingen skulle ändå tro på dem.

Men nu har allt mer forskning gjorts kring denna effekt, och en kritisk analys publicerats i *frontiers in Human Neuroscience*, på www.frontiersin.org (**Predicting the unpredictable: Critical analysis and practical implications of predictive anticipatory activity**), av Julia A Mossbridge, M.A., Ph.D., Northwestern University (corresponding author: jmossbridge@northwestern.edu), Patrizio Tressoldi, Ph.D., Università di Padova

Jessica Utts, Ph.D., University of California at Irvine
John A Ives, Ph.D., Samueli Institute
Dean Radin, Ph.D., Institute of Noetic Sciences
Wayne B Jonas, M.D., Samueli Institute

Mossbridge med medarbetare publicerade 2012 en meta-analys över experiment från sju oberoende laboratorier, utförda sedan 1978 som antyder att människan uppenbarligen kan reagera på slumpvis visade stimuli 1 – 10 sekunder innan de visas.

Den viktiga observationen i dessa studier är att människan med sin fysiologi tycks kunna skilja på oförutsägbara tudelade (dikotoma) framtida stimuli, såsom mellan emo-

tionella och neutrala bilder, eller mellan ljud och tystnad.

Detta fenomen kallas *presentiment*, fortsätter de i sin sammanfattning, (så som i 'känna framtiden', 'feeling the future', 'pre' betyder före).

I sin nya rapport kallar de detta *predictive anticipatory activity eller PAA*. Fenomenet är "predictive", förutsägbart eftersom det kan skilja mellan de stimuli som kan komma. Det är "anticipatory", förutseende eftersom de fysiologiska förändringarna uppträder innan en framtida händelse äger rum. Det är en "aktivitet" eftersom den inbegriper förändringar i hjärta och lungor (cardiopulmonary), hud och/eller nervsystemet.

PAA är, fortsätter de i sin sammanfattning, ett omedvetet fenomen som tycks vara en i tiden spegelvänd återspeglning av den vanliga fysiologiska reaktionen på ett stimuli. Det tycks påminna om prekognition (där man medvetet vet att något ska hända innan det händer), men PAA syftar specifikt på omedvetna fysiologiska reaktioner i motsats till medvetna förändringar. Även om det är möjligt att PAA bildar underlaget till den medvetna upplevelsen av prekognition så har experiment för att testa denna ide ännu inte givit några klara resultat.

Den första delen av denna rapport går igenom bevisen för PAA och undersöker de två svåraste utmaningarna för att få giltiga bevis för det: förväntansfel och s.k. multipla analyser.

I del två spekulerar forskarna om möjliga mekanismer för effekten och de teoretiska konsekvenserna av PAA för att förstå fysiologi och medvetandet. I del tre undersöker de möjliga praktiska tillämpningar. I del 1 redogör de alltså för bevisen för PAA och nämner de mer än 40 experimenten som gjorts de senaste 36 åren för att undersöka PAA. De redogör också för kritiken mot bevis för PAA, med 1. *p-Hacking* och 2. "Order effects" och "expectation bias". Av gjorda analyser tycks det

som att *p-hacking* och andra former av icke-rapporterade multipla analyser inte är en övertygande förklaring till PAA. Det är dock alltid möjligt, menar de, att bevisen för PAA påverkas av mer subtila variationer i analyserna. Och innan det finns ett riktigt standard-experiment som upprepas av många laboratorier som använder exakt samma experimentella procedur, fysiologiska mått och statistiska analyser finns fortfarande möjligheten, påpekar de, att multipla analyser kan påverka mängden bevis för PAA. Till dess vill forskarna rekommendera att forskare som undersöker PAA registrerar sina experiment i förväg vid något av de register som utformats för att registrera undersökningar av exceptionella upplevelser, t.ex. vid Koestler-Chair, eller en vanlig sajt, <https://osf.io/>.

Utöver *p-hacking* nämner de också "Order effects" och "Expectation bias", alltså Ordningseffekter och förväntansfel. Här nämner de bl a möjligheten att använda en metod som Jan Dalkvist upptäckte och också rapporterat om, bl a tillsammans med Julia Mossbridge och Joakim Westerlund.

Efter att de nämnt dessa två kritiska argument mot PAA ägnar de resten av artikeln till resonemang utifrån antagandet att PAA är en spegling av en äkta förutseende förutsägelse (a true anticipatory prediction) snarare än en fysiologisk artefakt eller resultat av ett fel, en bias och ifrågasatta forskningsrutiner.

Det finns, nämns i rapporten, tre breda kategorier av förutseende fysiologiska effekter som är väl etablerade i neurovetenskap och psykofysiologi: en aning om en avsedd muskelaktivitet, en aning om att detektera ett stimuli, och 3, en aning om ett komplext avfyrningsmönster. PAA kan vara en ny, fjärde kategori, eller det kan överlappa med en eller flera av de andra väletablerade kategorierna.

Att ha en föräning om en avsedd muskelaktivitet stöds av neurofysiolo-

giska bevis som antyder att våra nerver känner av att vi är medvetna om att ha en vilja att röra något och uppträder åtminstone 500 ms och så mycket som 10 sekunder innan den första medvetna rapporten av viljan att röra något.

Som möjliga mekanismer för PAA nämns, och detta kan vi separat komma in på mer utförligt senare, försenad medveten upplevelse (delayed conscious experience) och kvantbiologi. Bland implikationerna av PAA för fysiologi och Medvetande-forskning nämns 1. Fysiologi, 2. Medvetandet, 3. Potentiella tillämpningar av PAA 'Sensing tools'.

Sammanfattning:

Forskarna har i denna artikel kommit fram till följande:

1. PAA, den Förutsägbara, Fysiologiska Föräningen av en äkta slumpmässigt vald och sålunda oförutsägbar framtida händelse har undersökts i mer än tre decennier och en försiktig metaanalys nyligen antyder att fenomenet är äkta.

2. Varken diskutabla forskningsrutiner (bias) eller fysiologiska artefakter tycks kunna förklara PAA.

3. Mekanismerna som ligger under PAA är ännu inte klarlagda, men två praktiska och livskraftiga hypoteser, ännu så länge svåra att testa, är att kvantprocesser är inblandade i människans fysiologi eller att de återspeglar fundamentala tidssymmetrier som ingår i den fysikaliska världen.

4. Bevisen antyder att det finns en tidsmässig spegling mellan för- och efter fysiologiska händelser, så att naturen hos de fysiologiska svaren efter händelsen är korrelerad med karakteristika för PAA för den händelsen.

5. Tidsmässig 'blurring', suddighet, då emotionella händelser som nästan överlappar varandra kan förbrylla eller minimera både reaktioner efter en händelse och PAA för den händelsen, kan också vara en faktor i att isolera och förstärka PAA. 'Ljudet' som dock förs in i denna suddighet kan begränsas av att strikt "closing the temporal loop" mellan för-stimulus och reaktionen efter stimulus.

6. Principerna med tidsmässiga speglingar (temporal mirroring) och

tidsmässig suddighet vägleder båda rekommendationerna för att utforma trovärdiga PAA-Sensing Tools.

7. Framtida forskning med multipla stimulus modaliteter, långa intertrial intervaller, multipla individer, som samtidigt exponeras för samma stimuli, och maskinella inlärnings-tekniker kan utveckla vår förståelse för naturen hos PAA och tillåta ett bättre utnyttjande av tid innan framtida händelser inträffar.

Replik på Andreas Lantz fråga i SPF's nyhetsbrev nr 70 om vad som behövs för ett genombrott inom parapsykologin

För att åstadkomma ett genombrott när det gäller att få bred naturvetenskaplig acceptans för psi krävs det nog både hög styrka och reproducerbarhet för ett psifenomen samt åtskilliga kontrollerade storskaliga studier, under något decennium eller så. Utförda även av skeptiker. Det är inte något som är lätt att åstadkomma och det kommer att kosta mycket pengar. Rent krasst finns det nog många projekt som anslagsgivarna kan se som mer angelägna att satsa sina pengar i, oavsett den skepsis som möter parapsykologin. Det finns förstås en möjlighet att kvantfysiken som en sideeffekt kan generera något av det vi söker. Men kanske går det att lösa den gordiska knuten – inte med ett snabbt svärdshugg, men med andra, långsammare, angreppssätt. Jag jobbar med ett projekt inom det område som Krippner bedömer vara näst svårast att få acceptans för: prekognition. Målet är att löpande producera stora verifierbara datamängder i ett globalt distribuerat system; data som kan användas både för att studera förekomsten av prekognition och för att studera hur olika parametrar påverkar prekognitionsförmågan. En ny finansieringsform kommer att prövas.

Både forskaren och lekmannen kommer att kunna använda systemet som en gemensam plattform och ett virtuellt labb för att genomföra prekognitionsförsök till låg kostnad. Systemet är planerat att bli publikt i maj, för att sedan successivt byggas ut, och den som vill får då möjlighet att

testa sin siartalang. På www.facebook.com/precognition-master finns möjlighet att diskutera både projekt och prekognition. Några forskare/forskargrupper kommer att få ta del av det transparenta datamaterialet direkt när det produceras. Kanske kan det vara av intresse även för någon verksam i Sverige.

Birger Johansson
info11@heliorite.com.

NYA BÖCKER forts från sid 3
tropologi och är redaktör för tidskriften *Paranthropology* samt David Luke som doktorerat i psykologi och framförallt är känd för sina artiklar om psykedelika och deras samband med paranormala upplevelser.

Annekatriin Puhle som tidigare skrivit artiklar om bland annat spöke-rier och poltergeist-fall har nu också skrivit en intressant bok, men denna gång om märkliga ljusupplevelser i samband med exceptionella upplevelser. Märkliga ljussken har till exempel ibland iakttagits i samband med att någon håller på att dö.

Hjärtligt tack för gåvor:

Anonym 300 kr,
Anonym 200 kr,
Anonym 200 kr
E-n A-n S-m 200 kr,
S-g O-r H-e 50 kr,
B- F-g I-l 250 kr,
A-s E-d S-p 200 kr

Sällskapet för Parapsykologisk Forskning, SPF

Postgiro: 35 17 57-0
Medlemsavgift: 300:- för pensionärer,
studerande 200:-
Ordförande: Göran Brusewitz,
Diligensv 98, 13148 Nacka
Tfn hem: 08-466 98 58,
Mobil: 0708-10 35 32
e-post: goran.brusewitz@parapsykologi.se
Vice ordf.: Jens Tellefsen
Kassör: Carina Landin
Sekreterare: Edgar Müller
Redaktör: Göran Brusewitz
Layout: Merit Müller
Hemsida: parapsykologi.se
Ansv. hemsida: Nemo C. Mörck
Tryckeri: Åsö Föreningsråds
Tryckeri, 08 - 644 72 10